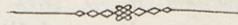

Jakob Maksimiljan

po božjim vsmilenji knezo-škof lavantinski, pristojnik sedeža
sv. očeta, doktor sv. pisma i. t. d.

vsim vernim svoje škofije pozdrav ino blagoslov v Gospodu!

Znano Vam je, da sta 18. avgusta 1855 sv. Oče v Rimu ino Njih c. kr. Veličanstvo pogodbo (konkordat) sklenila med seboj.

Ta pogodba razun drugega določuje, da se ravna v Avstriji od državne strani v vsih rečeh, ki zakon katoličanov ino šolo zadevajo, le v soglasju z ukazi ino pravili naše sv. katoličke cerkve.

Po postavah pa, ktere ste obedve zbornice avstrijanskega državnega zbora glasovale, ino katere postave so Njih c. kr. Veličanstvo 25. maja t. l. poterdili, se je razmera med cerkvijo ino državo v Avstriji gledé šol ino katoliškega zakona spremenila. Država namreč se vsled omenjenih postav do cerkve drugače zaderži, kakor se je do zdaj zaderžala. Oklicala je namreč, da omenjena pogodba (konkordat) v svojih določbah o zakonu ino o šoli nima več veljavnosti državne postave v Avstriji.

Pri vsem tem pa cerkvene postave, zlasti one, ki zakon zadevajo, vendar le veljavne ostanejo ino katoličana v vesti vežejo, dokler sv. Oče, od kterih so dobile začetek in veljavnost, taistih ne prekličejo. Cerkvveno postavo, ki v vesti zavezuje, ob moč djati, presega oblast državno.

Preljubi! za vodilo v teh zakonskih zadevah Vam tu podam nekaj pravil, Vas ob ednem opominjajé, da se deržite tudi o tem svojih dušnih pastirjev, ki dobijo od mene natanjčno podučenje o teh rečeh. Kadarkolj se mi bo potrebno zdelo, bom pa tudi še jaz neposredno Vam v teh zadevah govoril.

Nova državna zakonska postava v nekterih rečeh avstrijanskim državljanom nekaj ukazuje ali zapoveduje; v drugih rečeh jim pa le dá dovoljenje, in sicer brez vsiga ozira na dotično cerkvveno zapoved; ali da drugače rečem: državna zakonska

postava ne brani več katoličkemu državljanu cerkveni zakonski postavi nasprot zakon skleniti, ako cerkvi svoji zvest in pokoren ostati noče.

I. V čem pa zavezuje ta nova državna zakonska postava avstrijske državljan, ali kaj Vam ukazuje ali zapoveduje ta nova postava?

Ona vas zavezuje, o zakonu ravnati se po ukazih, ki so zapopadeni v drugem poglavju državnega zakonika.

Po teh državnih ukazih se smete ravnati ino se ravnajte, preljubi! Vsaj cerkev ne brani državi ali posvetnej oblasti, od svoje strani dajati zapoved o sklenitvi zakona ino take dane zapovedi braniti, kaznovaje te, ki jih prestopajo. Tega cerkev nikakor ne brani, dasiravno uči ino vsigdar učila bode, da le ona (cerkev) ima pravico, dokončno določiti;

1. ali ino kedaj je zakonska zaveza katoličana pred Bogom in vestjo prav sakramentalni zakon;
2. ali ino v kakih okoljščinah se smejo brez greha katolički zakonski ločiti bodi si začasno ali za ves čas življenja; ino
3. kedaj se sme katolički zakon zavolj razdeljivnega že pri sklenitvi obstoječega zakonskega zadržka tako razzakoniti, da sme ločen soprug — mož ali žena — ali smeta oba ločena supruga novi pred Bogom veljaven zakon skleniti.

Vse to razsodi ino določi, kakor sim rekel, samo le cerkev ino sicer zato, ko je Bog samo le nji sv. sakrament zakona izročil. Za tega del pa tudi katolička cerkev svoje verne vedno opominja ino jih v vesti zavezuje, ne se v takih zadevah cerkveni razsodbi odtegovati.

Kar pa zadene zvnajne posvetne razmere zakonskih, n. pr. njih blago ali premoženje i. t. d., s temi se cerkev ne peča, te spadajo pod deželsko oblast.

Moja cerkvena zakonska sodnija bo tedaj kakor dozdej, tako tudi zanaprej sodila zakonske pravde ino vi, moji verni! ste v vesti zavezani, se do nje obračati ino nje razsodbi se podvreči.

II. Kaj pa nova postava dopušča ali na voljo daje?

Nova državna zakonska postava nekaj dovoli, kar dosihmal po državnem zakoniku ni bilo dovoljeno, namreč dopusti državljanu oklic ino sklenitev zakona pred deželsko oblastjo, ako mu cerkev oklic ali poroko odreče zavolj takih zadržkov, katerih državna postava ne spozna. To dovoli nova zakonska postava vsim Avstrijanom naj že bodo ktere kolj vere.

Zanašam se pa, da se tega dovoljenja nobeden katoličan moje škofije poslužil ne bo; ko bi se ga poslužil, naj vé: da se pregreši pred Bogom in v vesti, da jako pohujša bližne svoje, da zaničuje cerkev ino se ji odpové.

Katolička cerkev takega državnega ali — kakor pravijo — civilnega zakona ne spoznava za pravi zakon, temveč le za grešno zavezo.

Zakaj cerkev tako ravná in zakaj drugače ravnati ne zamore in ne sme, razumete lahko iz Vam dobro znane verske resnice: Zveličar je zakon v sakrament povzdignil ino je za nja delitev pooblastil cerkev, ne pa državo ali posvetno gosposko.

Katolička cerkev spoznava le tiste zakone svojih vernih za prave zakone, ki imajo ono sakramentalno lastnost, ki se od kerščanskega zakona ločiti ne dá. O zakonih, ki bi imeli le pomen ino lastnost posvetnih pogodb, cerkev nič ne vé.

Ako država tako imenovan civilen zakon dovoli, stori to, ker se zaderžuje svojim podložnikom nasprot brez vsega ozira na njih vero. Država, ki dopusti tako imenovan civilen zakon, se loči ravno po tem od cerkve. To pa naj katoličana ne moti, velikoveč naj zbuja v njem katoličko zavest ino sklep, po tej zavesti ino po zapovedih svoje cerkve živeti. Tega mu nihče branil ne bo, tudi braniti nihče ne more. Vsaj nova državna zakonska postava ne sili katoličanov Avstrije, se iznjeveriti svoji cerkvi, ino tudi še zanaprej bo vsakemu mogoče, ako bo htel, dati cesarju, kar je cesarjevega, pa tudi Bogu, kar je božjega. Naj bi se pač nikdor zoper to opominjevanje Gospodovo ne pregrešil. —

Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa naj bo z Vami ino naj Vas poterdi vsigdar. Amen.

V Marburgu 19. junija 1868.

Jakob Maksimiljan,

škof lavantinski.